

*Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire
Organización Mundial para la Educación Preescolar
World Organization for Early Childhood Education*

Svenska OMEP

Organisation Mondiale pour l'Éducation Préscolaire är en ideell organisation som arbetar för att barn 0–8 år ska ha bra uppväxtvillkor och bra utbildning. Vi har stått på barnens sida i 70 år. OMEP var med och arbetade fram barnkonventionen och texter som förtydligar barns rätt till lek, kultur och fritid. OMEP är medlem i UNICEF och arbetar med att förankra barnkonventionen. OMEP driver också tillsammans med UNESCO flera projekt där barn är med och arbetar för en hållbar utveckling.

www.omep.org.se

www.worldomep.org

Barnkonventionen gäller som svensk lag från 1 januari 2020

Vad innebär det i praktiken?

Med denna skrift vill Svenska OMEP informera om en viktig lagändring som kommer att innebära en förbättring för barn i Sverige.

Barnkonventionen antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989. Sveriges riksdag ratificerade – antog – barnkonventionen 1990. Det innebar att artiklarna i konventionen blev juridiskt bindande för Sverige. Men det har visat sig att ratificeringen inte var tillräckligt för att säkerställa barnens rättigheter.

Barnkonventionen lägger grunden för barns rättigheter och är tänkt att vara det yttersta skyddsnätet då övriga lagar leder åt delvis motstridiga beslut eller inte räcker till. Riksdagens beslut att från 2020 göra konventionen till lag får till följd att rättsläget klarläggs och barns ställning som individer och medborgare med egna specifika rättigheter framstår tydligare. Som svensk lag får barnkonventionen en högre juridisk status, trots att ratificeringen i sig inte innebär några ytterligare rättigheter för barnen.

Ny juridisk praxis

Den nya situationen kommer att leda till att en ny juridisk praxis utvecklas kring frågor som rör barn. Exempelvis kan barns rätt till en trygg bostad komma att väga tyngre än hyresvärdars krav på hyresinbetalningar. Även bedömningar kring rätten att få stanna i Sverige eller att få återförenas med sin familj kommer att genomföras i en ny juridisk bedömning.

Barnkonventionen får som lag samma status som övriga svenska lagar som rör barn. En tydlig skillnad mot idag blir att barnets åsikter, tankar och förslag måste redovisas när myndigheter bereder frågor och ärenden som rör barn och detta ska ske innan besluten fattas. Att barnkonventionen blir lag bidrar till att införa ett **barnrättsbaserat** synsätt i all offentlig verksamhet. Även inom rättsväsendet, inklusive polisen och domstolarnas arbete, läggs ett större ansvar att beakta och tillämpa rättigheterna i konventionen.

Barnkonsekvensanalyser innan beslut

Barnombudsmannen rekommenderar som en metod att inför beslut som rör barn ska en barnkonsekvensanalys genomföras. I analysen ska förslaget beskrivas, berörda barn komma till tals samt konsekvenser av förslaget redovisas liksom vad som är barnets bästa. Eventuella avsteg från principen om barnets bästa ska motiveras och besluten ska utvärderas efter rimlig tid.

Genomförandet kräver utbildning av flera professioner

Utbildning och ökad kompetens i barnrättsfrågor är en förutsättning för ett genomförande av beslutet att göra barnkonventionen till lag. Därför har regeringen beslutat om ett kunskapslyft för att öka kompetensen hos myndigheter och andra verksamheter när det gäller hur barnkonventionen ska tolkas och tillämpas.

Vad blir det för skillnad?

- Barns rätt att komma till tals och att få sina åsikter redovisade innan beslut fattas kommer att leda till att barns ställning stärks.
- Barn i utsatta situationer kommer att få ett starkare rättsligt skydd.
- Konventionen kommer att kunna åberopas suveränt i svenska domstolar – något som inte tidigare varit möjligt.
- Domstolar måste göra en juridisk prövning av vad som är barnets bästa i varje enskilt fall, vilket innebär exempelvis att barn och föräldrar blir mer jämbördiga.